

ΚΡΗΤΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Στην Κρήτη που κατακτήθηκε περίπου δύο αιώνες αργότερα από την υπόλοιπη αυτοκρατορία (1669) και υπό τις επιδράσεις και τις πολιτισμικές επαφές με την Ευρώπη μέσω της παρουσίας των Ενετών στο νησί, καλλιεργήθηκε η ποίηση και το θέατρο. Μεγάλοι εκπρόσωποι των κρητικών γραμμάτων ο Στέφανος Σαχλίκης, ο Μπεργαδής, ο Μαρίνος Φαλιέρος, ο Βιντσέντζος Κορνάρος, ο Γεώργιος Χορτάτσης. Οι ποιητές ανέπτυξαν την τραγωδία, την κωμωδία, το θρησκευτικό δράμα το ποιμενικό δράμα, το ποιμενικό ειδύλλιο. Μεγάλα έργα της κρητικής λογοτεχνίας αποτελούν η *Θυσία του Αβραάμ* (θρησκευτικό δράμα), αποδίδεται στο Βιντσέντζου Κορνάρου, η *Ερωφίλη* (τραγωδία), ο *Κατζούρμπος* (κωμωδία) του Γεωργίου Χορτάτση, ο *Ερωτόκριτος* (έμμετρο μυθιστόρημα ή πολύστιχο αφηγηματικό ποίημα στα πρότυπα των επών) του Βιντσέντζου Κορνάρου, η *Βοσκοπούλα* ανώνυμου δημιουργού και έχουν όλα ως πρότυπό τους ένα ιταλικό έργο αποδεικνύοντας την πνευματική επίδραση της Δύσης και της Ιταλίας στην ανάπτυξη της κρητικής δημιουργίας. Τα έργα της συγκεκριμένης λογοτεχνικής παραγωγής είναι γραμμένα στην κρητική διάλεκτο με στοιχεία δημόδους βυζαντινής και υιοθετούν τον ιαμβικό δεκαπεντασύλλαβο ανομοιοκατάληκτο αλλά και με ομοιοκαταληξία. Αποτελούν σημαντικό κεφάλαιο της νεοελληνικής ποίησης που επέδρασε καταλυτικά σε μεταγενέστερους δημιουργούς όπως ο Διονύσιος Σολωμός ο Κωστής Παλαμάς, ο Άγγελος Σικελιανός και ο Γεώργιος Σεφέρης.

Μυθιστορία: *Ερωτόκριτος*

Το είδος της μυθιστορίας, ιδιαίτερα δημοφιλές στους προηγούμενους αιώνες, στην κρητική λογοτεχνία εκπροσωπείται από ένα μόνο έργο, τον *Ερωτόκριτο* του Κορνάρου. Ωστόσο, είναι πολύ πιθανό κατά το τέλος του 15ου αιώνα να έγιναν στην Κρήτη οι ομοιοκατάληκτες διασκευές των υστεροβυζαντινών μυθιστοριών του *Βελισαρίου* και του *Ιμπέριου* και η ομοιοκατάληκτη διασκευή του *Απολλωνίου* από το ιταλικό *Istoria d' Apollonio di Tiro*. Επομένως, η παράδοση της ελληνικής μυθιστορίας φαίνεται πως ήταν διαδεδομένη και στην Κρήτη και είναι πιθανό ο Κορνάρος να γνώριζε κάποια από αυτά τα κείμενα.

Ο *Ερωτόκριτος* είναι εκτενές έμμετρο αφήγημα που εξιστορεί τον περιπετειώδη έρωτα μεταξύ της Αρετούσας, κόρης του βασιλιά της Αθήνας, και του Ερωτόκριτου, γιου ενός αυλικού. Βασίζεται στο γαλλικό κείμενο *Paris et Vienne*, μέσω μιας ιταλικής διασκευής, από το οποίο όμως έχει αρκετές διαφορές στην πλοκή, και αναπλάθει ένα ιπποτικό περιβάλλον με πολλά παραμυθιακά στοιχεία, τοποθετημένο στον ελληνικό κόσμο. Πρόκειται για ένα κείμενο στο οποίο συνενώνεται η ελληνική και η δυτική λογοτεχνική παράδοση της μυθιστορίας.